

Beleid sociale competentie

Kernwaarde Welbevinden

Welbevinden is te herkennen aan diverse signalen, zoals de mate van openheid, flexibiliteit, zelfvertrouwen, weerbaarheid en spontaniteit. Een persoon met een hoog welbevinden straalt innerlijke rust uit en kan genieten van dingen. Welbevinden ontstaat, als tegemoet gekomen wordt aan de basisbehoeften. We streven er naar om alle kinderen te laten stralen door ze trots te laten zijn op wat ze kunnen op wat voor gebied dan ook.

Leerlingen functioneren beter in een schoolomgeving waarin zij zich veilig voelen (weten waar ze aan toe zijn, weten dat ieders mening van belang is, dat ieder meetelt, dat ieder voor zijn eigen mening mag uitkomen) en gewaardeerd worden door de leraar (leraren) en medeleerlingen. Kortom, waar een goede en positieve sfeer hangt. Of dat zo is, is afhankelijk van de (kwaliteit van de) relaties die de leerlingen onderling hebben en de relatie die de leraar met zijn klas en individuele leerlingen heeft.

Betrokkenheid in de klas kan onderverdeeld worden in betrokkenheid van de leerkracht en de betrokkenheid van de leerling. Een goede leerkracht is betrokken op zijn leerlingen.

Betrokkenheid houdt hierbij in dat je elke leerling persoonlijke, positieve aandacht geeft. Betrokkenheid van de leerkracht heeft invloed op het welbevinden van kinderen en zorgt ervoor dat het zelfvertrouwen van de leerlingen toeneemt. Als de leerkracht zich betrokken toont bij het wel en wee van zijn leerlingen, zorgt dat ook voor een sterkere band met hen. En een goede relatie met de leerlingen heeft invloed op het onderwijs en de sfeer in de klas.

Pedagogische visie

Als we denken aan kinderen grootbrengen, dan zien we daarbij als onze taak hen te helpen opgroeien tot volwassenen die hun plek in de samenleving op een fijne manier weten in te nemen. We willen graag dat, in de tijd dat ze aan ons zijn toevertrouwd, het beste in hen naar boven komt. Onze inspanningen zijn dáárop gericht, want dat gaat niet vanzelf. Kinderen zijn zodra ze geboren worden, al personen met eigen mogelijkheden, temperament en karakter. Ze ontwikkelen zich zelden of nooit volledig zoals we het ons hadden voorgesteld. Ze doen en denken niet altijd wat wij zien als "juist".

De manier waarop wij daarmee om kunnen gaan, is enerzijds sturend in de richting die wij zien als de beste. Anderzijds kunnen we er ook voor kiezen het kind te nemen zoals het is en het de kans te geven en te helpen om 'zichzelf te worden'.

Het streven naar relatie, competentie en autonomie (de basisbehoeften van ieder mens) proberen we op De Smelen te vertalen in:

- het samen creëren van een veilige en uitdagende schoolomgeving;
- het vormgeven aan adaptief onderwijs, voor kinderen door leerkrachten;
- het bevorderen van verantwoordelijkheid, zelfvertrouwen, mondigheid en zelfstandigheid van kinderen;
- het regelmatig bespreken en doorgeven van belangrijke waarden en normen met alle betrokkenen (school, kinderen, ouders);
- het iedereen een eerlijke kans geven.

We willen als school een bijdrage leveren aan de vorming van kinderen, zodat ze leren geloven in zichzelf, maar nooit ten koste van anderen. We willen stimuleren dat ze zich open en eerlijk opstellen en iets over hebben voor elkaar.

Als school vinden we het zeer belangrijk dat we in onze pedagogische benadering op één lijn zitten als leerkrachten met elkaar, maar ook met de ouders. Dat betekent niet alleen deze pedagogische visie onderschrijven, maar er ook samen over praten, ernaar handelen en elkaar ondersteunen.

Op Basisschool De Smelen werken we hier op de volgende manieren aan;

Het volgen van kinderen in de groepen 1 en 2.

Met het registratiesysteem Kijk! volgen we de kinderen van de groepen 1 en 2 in hun algemene ontwikkeling. We volgen de kinderen zowel a.d.h.v. de basiskenmerken, betrokkenheid als de sociaal-emotionele ontwikkeling. Daarnaast hebben we aandacht voor het speel-werkgedrag, de motoriek, de zintuiglijke waarneming, mondelinge taalontwikkeling, lichaams-ruimtelijke- en tijdsoriëntatie maar ook symboolverkenning (beginnende geletterdheid en inzicht in cijfers) en de ontwikkeling van het logisch denken.

Bij de basiskenmerken registeren we het vrij zijn van emotionele belemmeringen, het nieuwsgierig zijn en het hebben van zelfvertrouwen. Bij de sociaal-emotionele ontwikkeling hebben we aandacht voor het zelfbeeld van het kind, de relatie met volwassenen en andere kinderen en het zich kunnen houden aan afspraken.

Indien nodig gaan leerkrachten er gericht mee aan de slag en wordt dit vastgelegd in groeps/individueel plan.

In de groepsbesprekingen wordt Kijk! besproken met de Kwaliteits Ondersteuner, wat er besproken is komt terug in het groepsplan/individueel plan.

Het volgen van kinderen in de groepen 3 t/m 8.

Met ZIEN brengen leerkrachten de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen van groep 3 t/m groep 8 systematisch in kaart. ZIEN geeft inzicht in de eventuele ondersteuningsvragen op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling en helpt de leerkracht om het gedrag van het kind beter te begrijpen. Indien nodig kunnen leerkracht en leerling aan de slag te gaan met de concrete handelingssuggesties die het systeem biedt, hierbij kan de leerkracht de eventuele sterke kanten van een kind benutten, want ook hierin geeft ZIEN inzicht. Zo wordt de sociaal-emotionele ontwikkeling bevorderd.

In de groepsbesprekingen wordt Zien besproken met de Kwaliteits Ondersteuner, wat er besproken is komt terug in het groepsplan/individueel plan.

Welbevinden en betrokkenheid bij de kinderen

In de groepen 3 t/m 8 peilen we het welbevinden en de betrokkenheid bij de kinderen. Bij opvallende dingen volgen er kindgesprekken. De gegevens worden meegenomen in het rapport van de kinderen.

Afspraken in de hal en de aula

We hebben we voor de hele school een aantal basisregels ingevoerd die ervoor moeten zorgen dat de kinderen op een rustige manier buiten het lokaal werken.

Ik werk rustig.

Ik overleg met fluisterstem.

Ik ben met een opdracht bezig.

Ik wandel in de gang en in de hal.

Ik laat mijn werkplek netjes achter.

De hallen en de aula worden zo een werkplek waarin rustig en taakgericht gewerkt wordt. We hebben besloten om een pasjessysteem in te voeren voor de groepen 3 t/m 8, zodra kinderen individueel of in kleine groepjes in de hal of gang aan het werk zijn. Iedere leerling krijgt een keykoord met daaraan een naampasje of met een foto. Dit is het toegangspasje voor het werken in de hal. Kinderen die in kleine groepjes of individueel buiten hun klaslokaal werken, moeten dus altijd een keykoord bij zich hebben.

Om het pasje te behouden moeten ze zich aan de bovengenoemde afspraken houden.

Wanneer een leerling tijdens het werken in de hal één van de bovenstaande afspraken overtreedt, wordt het pasje ingeleverd.

Wanneer kinderen hun pasje kwijt zijn, mogen ze gedurende 1 week niet in de hal werken. Ze werken deze periode in de eigen groep.

De kleuters werken aan dezelfde afspraken maar zonder pasje.

In de hal hangen op verschillende plaatsen afsprakenkaarten waarop de regels in concreet gedrag beschreven staan.

De kinderen worden voor hun goed gedrag beloond op het einde van een themaperiode, dit is 4 tot 5 keer per jaar.

Het werken in de klas, omgaan met uitgestelde aandacht

In de groepen 3 t/m 8 werken we met een stoplicht, zodat de kinderen leren werken aan zelfredzaamheid en leren omgaan met uitgestelde aandacht.

We hanteren de volgende afspraken;

- Tijdens groepsinstructie luistert iedereen.
- Tijdens de verwerking gebruiken we het stoplicht om het geluids- en begeleidingsniveau in de groep aan te geven. We maken hierbij gebruik van een tijdsaanduiding.
- De leerkracht kan op dat moment niet gestoord worden zodat hij /zij op dat moment verlengde instructie kan geven aan een groepje kinderen.
- Betekenis stoplicht: groen (gewoon praten) oranje (fluisteren) en rood (helemaal stil).
- In de groepen 1 t/m 4 zetten de leerkrachten een hoedje op als ze niet gestoord kunnen worden, omdat ze een groepje kinderen begeleiden. De kinderen leren op deze manier omgaan met uitgestelde aandacht.
- De kinderen worden beloond met stickers indien ze zich aan bovenstaande afspraken houden.

Speelplaatsafspraken met mogelijkheden tot spel

We werken met drie pauzetijden (onderbouw, middenbouw en bovenbouw). Om goed samen te spelen zijn er duidelijke afspraken:

De speelplaats is er om te spelen.

We lopen om waterplassen heen.

We gaan netjes om met het buitenspelmateriaal.

De bankjes zijn bedoeld om op te zitten.

De bomen op de speelplaats laten we met rust.

De daken zijn verboden voor kinderen.

De fietsenstalling is alleen voor fietsen.

De zandbak is alleen voor de kinderen van groep 1 t/m 4.

Op de speelplaats neem je je fiets aan de hand en loop je ernaast .

We gaan zonder schreeuwen en duwen naar buiten en naar binnen.

Je mag alleen naar binnen als de bel gaat of als het van een juf of meester mag.

Onderbouwpauze

Tijdens het buitenspelen kunnen de kinderen gebruik maken van de karren, fietsen en zandbakspullen die op school aanwezig zijn.

Midden- en Bovenbouwpauze;

Deze groepen hebben voor het buitenspelen een rooster, waarop aangegeven staat welke groep er gebruik kan maken van de schommel, het voetbalveld, de pingpongtafel of vrij spel heeft.

Dit rooster heeft een roulatiesysteem per week. Eens in de vier weken komen de verschillende spelactiviteiten voor de groepen aan bod.

Sociaal-emotionele thema's

Op De Smelen werken we met thema's. Binnen elk thema besteden we aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen.

We leren elkaar te helpen, op een prettige manier met elkaar om te gaan en samen te leven in een school waar iedereen zijn plekje mag hebben.

De thema's openen we en sluiten we met onze bouw, waarbij de kinderen de kans krijgen om te laten zien wat ze in de afgelopen periode beleefd en geleerd hebben.

De activiteiten die wij tijdens de thema's ondernemen zijn bedoeld om:

- Kinderen bewust te maken van hun eigen gedrag.
- Kinderen te leren zichzelf en anderen te respecteren.
- Het vermogen te ontwikkelen zich in te leven in anderen.
- Kinderen te leren verschillen tussen mensen te accepteren; in achtergrond, geaardheid, ras en cultuur.
- Vaardigheden te ontwikkelen om met elkaar om te gaan, zoals luisteren en ruzies oplossen.
- Taalontwikkeling en uitdrukkingsvermogen te stimuleren door gedachten en gevoelens onder woorden te brengen, nieuwe begrippen te leren en de woordenschat uit te breiden.
- Zelfstandig gedrag aan te moedigen binnen de groep waarin het kind functioneert en waarvan het steun ondervindt.
- Gezondheidsvaardigheden aan te leren.

Tevredenheidsenquête

Ode twee schooljaren nemen we tevredenheidspeilingen af van ouders, personeel en leerlingen.

Met de gegevens die hieruit komen werken we verder aan ons pedagogisch klimaat.

Mijn en dijn in groep 8

Mijn en Dijn is een preventieproject dat georganiseerd wordt door de gemeente in samenwerking met de politie, HALT en Natuur en Milieueducatie. Het project loopt 1 week en heeft als doel om de kinderen inzicht te geven in wat ze fout kunnen doen, wat daarop invloed kan hebben en wat de gevolgen daarvan zijn.

Rots en water

Rots en Water is een sociale weerbaarheidstraining voor jongens en meisjes van 9-13 jaar die op een goede manier willen leren voor zichzelf op te komen in de omgang met anderen. Binnen de training is er veel aandacht voor het verbeteren van zelfbeheersing, zelfreflectie en zelfvertrouwen, het fysiek en mentaal, verbaal weerbaar worden, evenals sociale vaardigheden. Door de sportieve opdrachten leren de kinderen de krachten en zwakke punten van de Rots en Waterhouding. De Rotshouding leert op jezelf te vertrouwen en je eigen weg te durven kiezen. Dit kan kinderen helpen om te gaan met o.a. pesten en groepsdruk. De waterhouding leert ze open te staan voor de mening van andere mensen. Bij de Waterhouding staat samenwerken, vriendschap, verbondenheid en communicatie centraal.

Op aanvraag en in overleg met de KO-er en directie wordt er bekeken welke groepen hiervoor in aanmerking komen. Hierbij moet gekeken worden of dit organisatorisch te verwezenlijken valt.

Kind-en Oudergesprekken

De leerkracht gaat samen met kind(eren) in gesprek om samen problemen op te lossen. Indien nodig, worden de ouders bij de gesprekken betrokken.

Afspraken op school

Op De Smelen maken we gebruik van onze 'appelafsprakenboom'. Elk appeltje staat voor een afspraak die ons helpt om op een fijne manier met elkaar om te gaan.

De appelafsprakenboom van De Smelen, daar plukken we allemaal de vruchten van!

Iedereen is anders dat is fijn, daarom mag je jezelf zijn.

Er is er maar 1 die praat, zodat het luisteren beter gaat.

Voor groot en klein, zullen we aardig en behulpzaam zijn.

Zeggen wat je denkt is goed, zolang je er een ander geen pijn mee doet.

Wij ruimen samen op, dat is netjes.

Luister naar de ander (ga niet door) stoppen is écht stoppen hoor!

Eerlijk zijn dat vinden we allemaal fijn.

Een complimentje op zijn tijd, zorgt voor gezelligheid.

Samen werken, samen spelen, dat doen we op de Smelen.

Plagen is te verdragen, als je gaat pesten kom je in de nesten.

Iedere groep heeft een houten boom waarin de afspraken van De Smelen hangen.

Elke maand stellen we met de hele school, de volgende afspraak aan de kinderen centraal. De leerkracht werkt in de groep d.m.v. kringgesprekken en in de dagelijkse omgang aan deze afspraak.

Elke afspraak wordt in de Smelenderwijs met de ouders gecommuniceerd. Op die manier zijn de ouders betrokken bij het hele proces; van het samen met hun kind zoeken naar afspraken tot het uitvoeren in het dagelijkse leven op school en thuis.

Goed gedrag kun je leren!

We gaan ervan uit dat je goed gedrag kan leren, maar ook dat goed gedrag aangeleerd moet worden. Niet voor alle kinderen is het vanzelfsprekend om spontaan goed gedrag te laten zien. Op Basisschool De Smelen vinden we het belangrijk dat kinderen op een positieve manier met elkaar omgaan en dat we hen hierin begeleiden.

De afspraken van de appelaafsprakenboom dragen hierin bij, maar we hebben ook andere verwachtingen rondom gedrag naar leerlingen en leerkrachten toe. Deze verwachtingen worden bepaald op het gebied van veiligheid, respect en verantwoordelijkheid.

In de dagelijkse omgang tussen leerlingen onderling, leerlingen en leerkrachten, maar ook tussen hulpouders en medewerkers van de tussenschoolse opvang vinden we het belangrijk dat we dezelfde verwachtingen hanteren.

Dit realiseren we door regelmatig overleg te plannen en het herhalen van de afspraken en verwachtingen op momenten dat het nodig is, maar vooral het belonen van uitgevoerde afspraken!

Soms wordt plagen pesten...

Wij onderscheiden bij pesten de volgende positie van de kinderen:

De pesters, de meelopers, de slachtoffers, de zwijgende meerderheid.

We zijn alert op de verschillende uitingen / verschijningsvormen van pesten:

- Met woorden
- Lichamelijk
- Door achtervolging
- Door uitsluiting
- Door aanhoudende kleine plagerijen
- Door stelen of vernielen van bezittingen
- Door afpersing

We zijn ons bewust van de (altijd oneigenlijke) aanleidingen waarom kinderen worden gepest

- Om hun uiterlijk
- Om hun gedrag
- Om de manier waarop ze hun gevoelens uiten
- Omdat ze niet het goede weerwoord weten te geven

Kenmerken van pesters:

Zijn vaak de sterkste maar niet de natuurlijke, populaire leiders in een groep.
Zetten zich tegen anderen (volwassenen en andere kinderen) af.
Reageren snel met (verbaal) geweld of stoer gedrag.
Dwingen populariteit af en zijn afhankelijk van die populariteit.
Hebben moeite met het op een positieve manier leggen van contact.

Kenmerken van de meelopers en de zwijgende meerderheid:

Ze zijn niet direct betrokken bij het pesten.
Ze zijn bang zelf slachtoffer te worden.
Ze zijn medebepalend voor het voortduren van het pesten.

Kenmerken / signalen van gepeste kinderen:

Zijn vaker angstig en meer onzeker dan andere kinderen.
Huilen vlug als ze 'gepakt' worden of trekken zich terug.
Kunnen moeilijk voor zichzelf opkomen.
Vertonen moeilijk of gesloten gedrag.
Gaan niet graag naar school.
Zijn regelmatig spullen kwijt en / of vertellen dat hun spullen zijn vernield.
Hebben geen of heel weinig vriendschappen.

Waarom merken wij het vaak pas laat?

De meerderheid zwijgt, omdat ze

- bang zijn zelf slachtoffer te worden
- het gewoon zijn gaan vinden
- het niet in de gaten hebben

De pester zwijgt, omdat:

- hij / zij gevangen zit in de groep en het pesten
- het zich niet realiseert dat het pest
- het vaak bang is zelf gepest te worden
- het zijn / haar leiderspositie wil behouden

Het gepeste kind zwijgt, omdat:

- het er zich voor schaamt dat het wordt gepest
- het kind denkt dat het een onoplosbaar probleem is
- het denkt dat het probleem juist groter wordt als het een volwassene in vertrouwen neemt.

Werkgroep pesten

Op onze school is een werkgroep pesten. Deze bestaat uit:

- de kwaliteitsondersteuner (ko-er)
- de directeur
- een desbetreffende groepsleerkracht

Als er een melding van pesten wordt gedaan door een kind, ouder of leerkracht zetten wij de volgende stappen:

- De ontvanger van het bericht (meestal de groepsleerkracht) meldt het bericht bij de werkgroep en gaat -na overleg met de werkgroep- zo snel mogelijk over tot de volgende stappen.
- We geven steun aan het kind dat wordt gepest. Aangepast en afhankelijk van het kind en de aard van het pesten.
- We zorgen voor bewustmaking en geven steun aan het kind dat pest om het negatieve gedrag te stoppen en positief gedrag op te bouwen. Aangepast en afhankelijk van het kind en de aard van het pesten.
- We maken de groep bewust van het fenomeen pesten door informatie over pesten te geven.
- We bouwen intensiever dan voorheen aan een positief groepsklimaat door bijvoorbeeld een speciaal project.
- We gaan in gesprek met de ouders van de pester.
- We gaan in gesprek met de ouders van het gepeste kind.
- Indien mogelijk en noodzakelijk regelen wij een gezamenlijk gesprek met beide ouders om samen op te trekken.
- Begeleiding voor alle betrokkenen (leerkracht, kinderen, ouders) door KO-er en directie.

Een persoonlijk gesprek met het gepeste kind en het kind dat pest is altijd de eerste stap. Er zijn veel vormen van pesten. Ook de situatie, de reactie en de achtergrond van het gepeste kind is heel verschillend. Daarom willen wij van geval tot geval de vervolgstappen bepalen. We zullen dit steeds doen in contact met de ouders. Wij handelen echter vanuit onze eigen verantwoordelijkheid, met respect voor ieder: zowel het gepeste kind als het kind dat pest heeft een contactueel probleem. Zij krijgen beiden onze aandacht en positieve betrokkenheid. Dat geldt ook voor de betrokken ouders.

We hopen door zowel onze inspanningen ter voorkoming, als onze inspanningen bij het bestrijden van pesten, onze school tot een veilige plaats te maken, waar kinderen met plezier zich ontwikkelen tot stabiele mensen.

Regels voor schorsing en verwijdering

Als het nodig is tot deze zware maatregelen over te gaan, handelt de directeur volgens hetgeen opgenomen is in de wet op het Primair Onderwijs artikel 40. De beslissing tot verwijdering wordt altijd genomen door het schoolbestuur.